

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BÖLÜMLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Levent Eşel
Gazi Üniversitesi
levntesel@gazi.edu.tr

Gökçen Kaya
Gazi Üniversitesi
kaya.gokcen@gazi.edu.tr

Burcu Kurt
Gazi Üniversitesi
burcu.kurt@gazi.edu.tr

Gülben Ünal
Gazi Üniversitesi
gulben.unal@gazi.edu.tr

Özet

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü'nün içinde barındırdığı dersler ve öğrencilerin eğitim hayatı boyunca edindikleri deneyimler, öğrencilerin farklı çalışma alanlarında gelişim göstermelerine yardımcı olmaktadır. BÖTE Bölümünün sunduğu mesleki çeşitlilik ve program içeriğinden haberdar olmadan bölümü tercih eden öğrenciler, bölüm ile ilgili farklı beklentiler içerisine girebilmektedirler. Bu araştırmanın amacı, BÖTE Bölümü 1.sınıf öğrencilerinin bölümlerine ilişkin görüşlerini inceleyerek bir ihtiyaç analizi çalışması yapmaktır.

Bu çalışma, tarama türü araştırma modeli ile desenlenmiştir. Çalışmanın örneklemini 2011–2012 öğretim yılında Ankara'da yer alan üniversitelerin Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü 1.sınıfında öğrenim gören toplam 150 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada nitel veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Geliştirilen anket, açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Hazırlanan anket, 5 ayrı alan uzmanı tarafından kapsam geçerliliği açısından değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda, yapılan ihtiyaç analizi çalışmasına dayalı olarak, öğrencilerin bölümlerine yönelik ihtiyaçları ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, e-öğrenme, BÖTE Bölümü birinci sınıf öğrencilerin bölüme ilişkin görüşleri

THE VIEWS OF COMPUTER EDUCATION AND INSTRUCTIONAL TECHNOLOGY DEPARTMENT FIRST YEAR STUDENTS ABOUT THEIR DEPARTMENT

Abstract

In the department of Computer Education And Instructional Technology (CEIT), lessons and the experiences that students have had throughout their education process help them to improve their skills at different fields of professional. The students, who prefer this department without being aware of the content of the program and variety of professional opportunities presented by CEIT may have some different expectations about this department. The purpose of this study is to investigate the needs for first-grade students at Computer Education and Instructional Technology (CEIT) department by analyzing their views about this department.

The kind of this survey was designed with research design. Samples of the study were 150 freshmen in Computer Education and Instructional Technology Department in the first term of 2011-2012 academic year in Ankara. Qualitative methods of data collection were used for the study. The means of data collection was a questionnaire developed by researchers. The questionnaire included open-ended questions. The data which is acquired from this study is examined by using content analysis method. As a result of this study, suggestions are made on the basis of the findings.

Key Words: Computer Education and Instructional Technology, Need Analysis, the views of CEIT department freshmen about their department.

GİRİŞ

Ülkemizde bireylere meslek kazandırma adına en etkin kurumlar üniversitelerdir. Üniversitelerde yürütülen lisans programları, yetişkinlerin yaşam süreçlerinde yapmak istedikleri mesleği seçmelerine yönelik olarak meslek alanıyla ilgili donanım sahibi olmalarını ve kişisel bilgi, beceri ve ilgilerine yönelik olarak kendilerini geliştirmelerini sağlayan mesleki kariyer öncesi programlardır.

Üniversitelere giriş aşamasında yapılan seçimler kadar üniversitede bir programa giriş yapıldıktan sonra meslek adına bireylerin geçirdikleri yaşantılar da büyük önem taşımaktadır. Bireylerin mesleklerine yönelik olarak mezun olduklarında devam edebilecekleri iş alanlarını tanımaları, bölümlerinin işlev ve kapsamalarını bilmeleri ve öz yeterlilikleri doğrultusunda kendilerini nasıl geliştirmeleri gerektiğinin farkına varmaları; bir kariyer planı oluşturmada kişilere yön veren temel özelliklerdir. Bireyler mezun olduktan sonra kendilerini hangi iş sektörlerinin beklediğini ve bu konuda lisans süresince neler yapmaları gerektiğinin bilincine varırlarsa, kendileri için doğru bir kariyer planlaması yapabileceklerdir.

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (BÖTE), 14 senelik geçmişi olan lisans programlarından biridir. BÖTE' lerin kuruluş amacı bilgisayar ve öğretim teknolojisi gibi iki ayrı disiplini birleştirebilmek ve bu sayede, mezun olacak bireylerin her iki alanda da uzmanlaşabilmesini sağlayabilmektir. Bu bölüm mezunları ilköğretim öğrencilerine bilgisayar ve bilgisayar kapsamında gelişen yeni teknolojilerle ilgili bilgi ve beceri kazandırmanın yanı sıra, kamu kurumlarında, özel sektörde, üniversitelerde, devlet ve özel statülü okullarda, eğitim ve öğretim uygulamalarında teknolojinin en doğru şekilde nasıl kullanılacağını planlayan, hazırlayan, denetleyen, uygulayan ve değerlendiren kişiler olarak çalışmaktadırlar (Akkoyunlu, Orhan ve Umay, 2005).

BÖTE'nin en temel işlevi, bireylerin tüm yaşam süreçleri boyunca devam ettirdikleri eğitim süreçleri kapsamında teknolojinin nasıl daha etkili ve verimli kullanılacağı ile ilgili olarak toplumda öncü bir görev almalarını sağlamaktır. BÖTE Bölümü, bireylerin mezun olduklarında öğretim teknolojileri alanına hem teorik hem de pratik açıdan hâkim olmalarını sağlayacak kuramsal temelli dersleri ve öğretim teknolojilerinin nasıl geliştirileceği ve kullanılacağı ile ilgili dersleri kapsamaktadır.

Bireylerin bölüme yeni başladıklarında alacakları dersleri tanımaları, kendi ilgi ve isteklerine yönelik derslere eğilebilmelerini sağlayacak ve aynı zamanda bireyleri mezun olduktan sonraki iş hayatına hazırlayacaktır. BÖTE Bölümü lisans programının ilk senesinde; bireylerin program süresince alacak oldukları dersleri tanımaları ve mezuniyet sonrası çeşitlenen iş alanlarının temel özelliklerini bilmeleri bireylerin tüm lisans dönemi boyunca kendileri için daha verimli bir süreç geçirmelerini sağlayacaktır. Bu anlamda bölümde yaşanan gelişmeler ile birlikte Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği dışında sağladığı alternatif meslek dalları ile ilgili bireylerde farkındalık yaratılması gerekmektedir. Çünkü bölümün sunduğu mesleki çeşitlilik ve program içeriğinden haberdar olmadan bölümde öğrenim görmeye başlayan bireyler, bölüm ile ilgili farklı görüşler içerisine girebilmektedirler. Çalışma odağı kapsamında alan yazın incelendiğinde, BÖTE Bölümü'nde öğrenim gören bireylerin bölümleri ile ilgili görüşleri üzerine farklı araştırmaların yapıldığı ve bireylerin, BÖTE Bölümü'nü seçmelerinde birçok faktörün etkisinde kaldığı görülmektedir (Durdu ve Yıldırım, 2005; Günüş, 2010; Sanalan ve diğerleri, 2009).

Bireylerin öğrenim görmek istedikleri programı seçme nedenleri ve bu programlardan beklentileri bireylerde öğrenim görecekleri programla ilgili bakış açısı oluşturacaktır. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri

Öğretmenliği'ni seçen bireylerin hangi nedenlerle bu bölümü seçtikleri, bu programdan neler bekledikleri ve öğretmen olarak görev yapmaya başladıklarında ne gibi problemlerle karşılaştıkları konusunda araştırmaların yapılmış olduğu görülmektedir.

Bölümle ilgili mevcut araştırmaların geneline bakıldığında, Bilişim Teknolojileri Öğretmen adaylarından ve görev yapan Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri'nden yola çıkılarak gerçekleştirilmiş birçok araştırmaya rastlamak mümkündür. Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri' nin; teknoloji kullanımı, mesleklerine bakış açıları, meslekten beklentileri, algıladıkları sorunlar, mesleki kaygıları vb. çalışmaların gerçekleştirilmiş olduğu görülür.

Arıcı'nın (2007) yapmış olduğu Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Beklentilerle Alanda Çalışan Bilgisayar Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Algıları isimli çalışmada mesleki beklenti açısından bireylerin 1. sınıfta en yüksek beklentiye sahip olduğu, bu beklentilerin üst sınıflarda giderek düştüğü, 3. sınıfta en düşük olduğu ve 4. sınıfta tekrar yükselmesine rağmen 1.sınıftaki kadar olmadığı sonucu ortaya konmuştur. Çalışmada bireylerin bölüme nasıl bir beklentiyle geldiği ve bu beklentilerin giderek ne boyutta değiştiği konusunda bilgi verilmiştir.

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri (BÖTE) öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin zihin haritalarının analizinin yapıldığı çalışmada bireylerin zihinlerinin karışık olduğu, bölümleri ile ilgili kendilerine bir yol çizemedikleri ve bölümleri ile ilgili bir kavram kargaşasına düştükleri görülmektedir. Ayrıca bireylerin alanlarına karşı ne kadar dar bir bakış açısına sahip olduklarından ve bölümlerinden dolayı geleceklerine umutsuz baktıklarından bahsedilmiştir (Karataş, 2010).

Alanyazındaki çalışmalar genel olarak bölümde ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören bireylere yöneliktir. Bu çalışmalarda; üst sınıflara oranla birinci sınıf öğrencilerinin alanları hakkındaki görüşlerine yeterince başvurulmadığı görülmüştür. Bölümün sunduğu mesleki çeşitlilik ve program içeriğinden haberdar olmadan bölümü tercih eden birinci sınıf öğrencileri, bölüm ile ilgili farklı görüşler içerisine girebilmektedirler. Bölüme yönelik görüşleri ortaya çıkarmak ve öğrencilerin bölümle ilgili düşüncelerini tespit etmek amacıyla Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin bölümlerine ilişkin görüşleri incelenerek bir ihtiyaç analizi çalışması yapılmıştır.

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin görüşlerinin dikkate alınarak bireylerin ihtiyaç ve istekleri çerçevesinde farkındalık yaratma çalışmalarının yapılması, BÖTE Bölümü'nün gelişimi açısından önemli olacaktır. Araştırma kapsamında aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır.

- BÖTE Bölümü öğrencilerinin mezun oldukları liste türünün bölüme yönelik görüşleri üzerinde etkisi var mıdır?
- BÖTE Bölümü öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre görüşleri arasında bir farklılık var mıdır?
- Bireylerin BÖTE Bölümü'ne yönelik beklentileri nelerdir?
- Bireylerin beklentilerinin programa ilişkin görüşleri üzerinde etkisi var mıdır?
- BÖTE Bölümü program tanıtımının öğrenci görüşlerinde farklılık yaratmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, bir içerik analizi çalışmasıdır. Araştırma tarama modeli ile desenlenmiştir.

Örneklem

Çalışmanın örneklemini 2011-2012 öğretim yılı güz döneminde Ankara'da yer alan üniversitelerin Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören 150 öğrenci oluşturmaktadır. 150 öğrencinin cinsiyete göre dağılımı 85 (%56,6) kadın ve 65 (%43,4) erkek şeklinde dağılım göstermektedir.

Veri Toplama Aracı

Bölüme yönelik görüşleri ortaya çıkarmak, öğrencilerin bölümle ilgili düşüncelerini tespit etmek amacıyla "Kişisel Bilgiler", "Kişisel Görüşler", "İlgi Alanları", "Bölüm İle İlgili Görüşler", "Geleceğe İlişkin Düşünceler", "Ders Programı İle İlgili Görüşler" ve "Bilgilendirme Eğitimi İle İlgili Görüşler" başlıklarını içeren açık uçlu bir anket geliştirilmiştir. Geliştirilen anket, 5 ayrı konu alanı uzmanı tarafından kapsam geçerliliği için

değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda, anket maddelerinde gerekli düzenlemeler yapılarak, Ankara'da yer alan üniversitelerin Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü 1.sınıfta öğrenim gören toplam 150 öğrenciye uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

BÖTE Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin bölümlerine ilişkin görüşleri doğrultusunda toplanan nicel verilerin analizinde istatistiki yöntemler (frekans, yüzde ve çapraz tablo sorgulaması), nitel verilerin analizinde ise tematik kodlama yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan ankette yer alan her bir bölüm kendi içerisinde analiz edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, Ankara'da yer alan üniversitelerin Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören bireylerden anket formları aracılığıyla toplanan verilerin analizine yer verilmiştir.

Bu çalışma için geliştirilen anketteki ilk 3 soru demografik değişkenlere ilişkin mezun olunan lise türü, cinsiyet ve tercih sırası bilgilerini içermektedir. Örneklemdeki BÖTE Bölümü öğrencilerinin mezun olduğu lise türünün bölüme giriş tercih sırasına göre dağılımları çapraz tablo sorgulaması ile yapılmıştır. Buna göre; bölümü 1-5 tercih sırası ile tercih eden 115 bireyden 65'i Meslek Lisesi mezunu olduğunu belirtmiştir. Bölümü 6-10 tercih sırası ile tercih eden 30 bireyden 15'i Meslek Lisesi ve 15'i Anadolu Lisesi mezunu olduğunu belirtmiştir. Bölümü 11-15 tercih sırası ile tercih eden 5 birey ise Genel Lise mezunu olduğunu belirtmiştir. Meslek lisesi mezunlarının bu bölümü ilk sıralarda tercih etmesinin sebebi; Meslek Lisesi mezunlarının bu bölümü seçerken üniversiteye giriş sınavında alanlarına yönelik bir bölüm tercih ettiklerinde ek puan almaları olarak gösterilebilir.

Bölümü tercih etme nedeninin mezun olunan lise türüne göre dağılımları çapraz tablo sorgulaması ile yapılmıştır. Buna göre; Anadolu Lisesi mezunu olan 30 bireyden 10'u "bilgisayarı sevdiği için" diğer 10'u ise "YGS puanı yeterli olduğu için" bölümü tercih ettiklerini ifade etmiştir. Meslek lisesi mezunu olan 80 bireyden 40'ı "meslek lisesi çıkışlı olduğu için" bölümü tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Teknik Lise mezunu olan 10 birey "meslek lisesi çıkışlı oldukları için", Anadolu Teknik Lisesi mezunu olan 5 birey "Bilgisayar Mühendisliği'ne geçiş yapabileceğini" düşündüğü için, Genel Lise mezunu olan 5 birey "öğretmen tavsiyesi ile", Çok Programlı Lise mezunu olan 5 birey "bilgisayarı sevdiği için", Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu olan 5 birey "YGS puanı yeterli olduğu için" ve İmam Hatip Lisesi mezunu olan 5 birey ise "tesadüfen" bölümü tercih ettiğini belirtmektedir.

Bireyler tarafından "Okul dışında mesleki gelişiminiz için neler yapıyorsunuz?" sorusuna en sık olarak "Alanla ilgili kitap/dergi okuma" ve "Programlama dili öğrenme" yanıtları verilmiştir. Mesleki gelişim için herhangi bir şey yapmadığını ifade eden 75 birey bulunmaktadır.

Bireylerin "Mesleğinizi ilgilendiren veya BÖTE' nin içinde bulunduğu herhangi bir kurultay, seminer, kongre veya toplantıya katıldınız mı? Katılma amacınızı belirtiniz." sorusuna 35 (% 23.3) birey "bilgi edinmek için", 30 (%19.9) birey "iş imkanlarını öğrenmek için", 5 (%3.33) birey "çalışanlarda aranan niteliklerin neler olduğunu öğrenmek için", 5 (%3.33) birey "kariyer planlaması yapabilmek için" yanıtlarını vermiştir. 75 (%50) birey ise herhangi bir kurultay, seminer, kongre veya toplantıya katılmadığını belirtmişlerdir. Bireylerinin yarısının bölüm ile ilgili herhangi bir kurultay, seminer, kongre veya toplantıya katılmama nedeni, bu bireylerin bu tür etkinliklerden haberdar olmamalarından kaynaklanıyor olabilir.

Bireylerin "Mezun olduktan sonra aileniz hangi mesleği yapacağını düşünüyor?" sorusuna 130 (%86.6) birey "Bilgisayar Öğretmeni", 5 (%3.3) birey "Özel sektör çalışanı", 10 (%6.6) birey "Programcı" ve 5 (% 3.3) birey "Öğretim Görevlisi" yanıtlarını vermiştir. Bireylerin ailelerinin %86.6'sı, mezun olunduktan sonra meslek olarak bilgisayar öğretmeni olunabileceğini düşünmesi, öğretmenlik dışında bu bölümle ilgili yapılabilecek meslek kollarını tanımayan olmalarının bir göstergesi olabilir.

Bireylerin "Mezun olunca nerede, hangi görevi yapıyor olacağını düşünüyorsunuz?" sorusuna 50 (%30.3) birey "Bilgisayar Öğretmeni", 35 (%23.3) birey "Özel sektör çalışanı", 10 (%6.6) birey "Öğretim Görevlisi, 5 (%3.3) birey "Öğretim Teknoloğu" ve 5 (%3.3) birey "Programcı" yanıtını vermiştir. Son olarak 20 (%13.3) birey mezun

olunca yapacakları görevlerle ilgili karamsar duygularının olduğunu ve 25 (%16.6) birey henüz bir kararı olmadığını belirtmiştir. Bireylerin %13,3'ünün mezun olduktan sonra herhangi bir iş sahibi olamayacaklarını düşünmeleri, BÖTE bölümünün ve geleceğinin yeteri derece vurgulanmamasından ve bölümün hak ettiği değeri yeterince bulamamasından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca bireylerin %16,6'sının da bu konuda kararsız olması, bölümün sunduğu iş imkânlarından henüz haberdar olmamalarının bir sebebi olabilir. Bu da bireylerin bölümü yeni tanımaya başlamalarının bir sonucu olabilir.

Tablo 1: Bireylerin Bölümden Beklentileri İle İlgili Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anket Maddesi		Yanıtlar	f	%
Bölümden Beklentiler	Gelecek	Bilişim teknolojileri ders saatinin artırılması	10	% 6.6
		Öğretmenlik alımlarının artırılması	15	% 10
		BÖTE Bölümü'nün öneminin artması	5	% 3.3
	Müfredat	Programın geliştirilmesi	10	% 6.6
		Temel bilgisayar becerilerinin verilmesi	5	% 3.3
		Eğitimde Bilişim Teknolojileri dersinin kapsamının genişletilmesi	15	% 9.9
		Eğitim derslerinin öneminin artırılması	5	% 3.3
		Yeni iş alanlarının açılması	30	% 20
	İş	İyi maaşlı iş imkanı	25	%16.6
		Staj imkanının sağlanması	5	% 3.3

Bireylerin "Bölümden beklentileriniz nelerdir?" sorusuna 10 (%6.6) birey "Bilişim teknolojileri ders saatinin artırılması", 15 (% 9.9) birey "Öğretmenlik alımlarının artırılması", 5 (%3.3) birey "BÖTE Bölümü'nün öneminin artması", 10 (%6.6) birey "Programın geliştirilmesi", 5 (%3.3) birey "Temel bilgisayar becerilerinin verilmesi", 15 (% 9.9) birey "Eğitimde Bilişim Teknolojileri dersinin kapsamının genişletilmesi", 5 (% 3.3) birey "Eğitim derslerinin öneminin artırılması", 30 (%20) birey "Yeni iş alanlarının açılması", 25 (%16.6) birey "İyi maaşlı iş imkanı" ve 5 (%3.3) birey "Staj imkanının sağlanması" yanıtını vermiştir. Son olarak 10 (%6.6) birey gelecek konusunda endişeli olduklarını belirtirken, 15 (%9.9) birey bölümden beklentileriyle ilgili herhangi bir görüş belirtmemiştir.

Tablo 2: Bireylerin Bölümdeki Eksiklikleri İle İlgili Görüşlerinin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

Anket Maddesi		Yanıtlar	f	%
Bölümdeki Eksiklikler	Öğretmen	Danışman hocanın ilgisi	15	% 10
		Donanım ve yazılım ders kapsamının artırılması	10	% 3.3
	Ders	Müfredatın iyileştirilmesi	35	% 23.3
		Bilgisayar laboratuvarlarının iyileştirilmesi	5	% 3.3
	Fiziksel Koşul	Bilgisayar sayılarının artırılması	15	% 10

Bireylerin "Bölümde eksik gördüğünüz yönler nelerdir?" sorusuna 15 (%10) birey "Danışman hocanın ilgisi", 10 (% 3.3) birey "Donanım ve yazılım ders kapsamının artırılması", 35 (%23.3) birey "Müfredatın iyileştirilmesi", 5 (%3.3) birey "Bilgisayar laboratuvarlarının iyileştirilmesi", 15 (%10) birey "Bilgisayar sayılarının artırılması" yanıtını vermiştir. Son olarak 70 (%46.6) birey bölümde eksik görülen yönlerle ilgili herhangi bir görüş belirtmemiştir.

Tablo 3: Bireylerin Bölümde Branşlaşma Olması İle İlgili Görüşlerinin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

<i>Anket Maddesi</i>	<i>Yanıtlar</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Branşlaşma	Uzmanlaşmak istenilen alan seçildiğinde kalitenin artacağına düşünülmesi	25	%16.6
	Üçüncü yarıyıl itibarıyla branşlaşmanın yapılarak ilk iki dönemde temel bilgisayar eğitiminin verilmesi	15	% 10
	Özel sektörde iş bulma imkanını artırılacağına düşünülmesi	25	%16.6
	Tek bir alana yoğunlaşarak eğitim başarısının artacağına düşünülmesi	30	% 20
	Bölüm programının geniş kapsamının seçeneleştirilmesi ile verimliliğin artırılacağına düşünülmesi	25	%16.6

Bireylerin “Bölümde branşlaşma olması gerektiğini düşünüyor musunuz? Bu konudaki fikirleriniz nelerdir?” sorusuna 25 (%16.6) birey “Uzmanlaşmak istenilen alan seçildiğinde kalitenin artacağına düşünülmesi”, 15 (%10) birey “Üçüncü yarıyıl itibarıyla branşlaşmanın yapılarak ilk iki dönemde temel bilgisayar eğitiminin verilmesi”, 25 (%16.6) birey “Özel sektörde iş bulma imkânını artırılacağına düşünülmesi”, 30 (%20) birey “Tek bir alana yoğunlaşarak eğitim başarısının artacağına düşünülmesi”, 25 (%16.6) birey “Bölüm programının geniş kapsamının seçeneleştirilmesi ile verimliliğin artırılacağına düşünülmesi” yanıtını vermiştir. Son olarak 10 (%6.6) birey bölümde branşlaşma olması gerekmediği konusunda görüş belirtirken, 20 (%13.3) birey herhangi bir görüş belirtmemiştir.

Tablo 4: Bireylerin Öğretim Teknoloğu ile Görüşlerinin İle İlgili Görüşlerinin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

<i>Anket Maddesi</i>	<i>Yanıtlar</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Öğretim Teknoloğu	Araştırmacı ve uygulamacı eğitimci	15	% 10
	Eğitimde teknolojiyi en yararlı şekilde kullanan kişi	15	% 10
	Teknolojiyi kullanarak öğretim etkinliklerini daha iyi nasıl yapılabileceğini gösteren kimse	15	% 10
	Office programlarını hakim olan kişi	5	%3.3
	Temel bilgisayar kullanımını bilen ve öğreten kişi	10	%6.6
	BÖTE mezunları	15	% 10

Bireylerin “Öğretim Teknoloğu kimdir?” sorusuna 5 (%10) birey “Araştırmacı ve uygulamacı eğitimci”, 15 (%10) birey “Eğitimde teknolojiyi en yararlı şekilde kullanan kişi”, 15 (%10) birey “Teknolojiyi kullanarak öğretim etkinliklerini daha iyi nasıl yapılabileceğini gösteren kimse”, 5 (%3.3) birey “Office programlarını hâkim olan kişi”, 10 (%6.6) birey “Temel bilgisayar kullanımını bilen ve öğreten kişi”, 15 (%10) birey “BÖTE Mezunları” yanıtını vermiştir. Son olarak 75 (%50) birey herhangi bir görüş belirtmemiştir. Bireylerin yarısının herhangi bir görüş belirtmemesi ve yarısına yakın bir kısmının da Öğretim Teknoloğu kavramını doğru bir şekilde ifade edememesi, bu kavramı bilmediklerinden ya da bu konuda haberdar olmadıklarından kaynaklanabilir.

Tablo 5: Bireylerin Bilişim Teknolojileri Öğretmeni'nin Diğer Bilgisayar Öğretmenliklerinden Farkı İle Görüşlerinin İle İlgili Görüşlerinin Frekans Ve Yüzde Dağılımları

Anket Maddesi	Yanıtlar	f	%
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni'nin diğer Bilgisayar öğretmenliklerinden farkı	Bilgisayar ve donanım hakkında bilgi sahibi	15	% 10
	Ders içeriklerinin daha genel bilgisayar becerilerini içermesi	10	%6.6
	Yenilikleri takip etmesi ve yeniliklere ayak uydurması	10	%6.6
	İsminin yazılış olarak farklı olması	5	%3.3
	Teknolojik eksiklikleri gideren kişi	10	%6.6
	Teknolojiyi öğreten kişi	15	% 10
	İlköğretim öğretmeni	10	%6.6
	Ortaöğretim öğretmeni	10	%6.6
	Birden çok alanda uzmanlık sağlaması	10	%6.6
	Öğretim Teknolojilerini içermesi	5	%3.3

Bireylerin "Bilişim Teknolojileri Öğretmenliğinin diğer Bilgisayar öğretmenliklerinden farkı nedir?" sorusuna 15 (%10) birey "Bilgisayar ve donanım hakkında bilgi sahibi", 10 (%6.6) birey "Ders içeriklerinin daha genel bilgisayar becerilerini içermesi", 10 (%6.6) birey "Yenilikleri takip etmesi ve yeniliklere ayak uydurması", 5 (%3.3) birey "İsminin yazılış olarak farklı olması", 10 (%6.6) birey "Teknolojik eksiklikleri gideren kişi", 15 (%10) birey "Teknolojiyi öğreten kişi", 10 (%6.6) birey "İlköğretim öğretmeni", 10 (%6.6) birey "Ortaöğretim öğretmeni", 10 (%6.6) birey "Birden çok alanda uzmanlık sağlaması" ve 5 (%3.3) birey "Öğretim Teknolojilerini içermesi" yanıtını vermiştir. Son olarak 50 (%33.3) birey herhangi bir görüş belirtmemiştir. Bireylerin çoğunun Bilişim Teknolojileri Öğretmeninin diğer öğretmenliklerden farkını tam olarak ifade edememeleri, Bilişim Teknolojileri Öğretmeninin görev tanımını bilmediklerinden kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 6: Bireylerin Alan Dersleri İle İlgili Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Anket Maddesi	Yanıtlar	f								
		AL	ML	TL	ATL	GL	AÖL	İHL	ÇPL	
Alan dersleri	Bilgisayar ile ilgili dersler	10	30			10	5		5	
	Bölüme özgü dersler		5	5						
	Donanım ve programlama gibi dersler		25	10	5				5	
	Görsel programlama ve grafik animasyon gibi dersler		10	5						
	Word, Excel gibi dersler		5							
	Öğretmenlik ile ilgili dersler	10								
	Herhangi bir görüşü olmayanlar	20	20					5		

Bireyler "Alan dersleri denilince aklınıza neler geliyor?" sorusuna "Bilgisayar ile ilgili dersler", "Bölüme özgü dersler", "Donanım ve programlama gibi dersler", "Görsel programlama ve grafik animasyon gibi dersler", "Word, Excel gibi dersler", "Öğretmenlik ile ilgili dersler" yanıtlarını vermiştir. 45 birey ise herhangi bir görüş belirtmemiştir. Bireylerden gelen yanıtlardan bazıları şöyledir:

5 Çok Programlı Lisesi mezunu birey "Alan İle İlgili Temel Dersler, Bilgisayar Bölümü İçin Paket Programlama, Açık Kaynaklı İşletim Sistemi", 5 Meslek Lisesi mezunu birey "Temel Elektronik, Paket Programlama, Visual Basic", 5 Anadolu Lisesi mezunu birey "Bir sayısalcının alan dersleri Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji; sözelcinin Coğrafya, Tarih, Türkçe olur" ve 5 Anadolu Lisesi mezunu birey "Bilgisayarla İle İlgili Yazılım Kodları" yanıtını vermiştir.

Tablo 7: Bireylerin Üst Dönemde Alınacak Dersler İle İlgili Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Anket Maddesi	Yanıtlar	f							
		AL	ML	TL	ATL	GL	AÖL	İHL	ÇPL
Üst dönemlerde alınacak dersler	Web Tasarım	10	50	15	5	5	5		
	Materyal Geliştirme	5	10	5					
	Programlama Dilleri	10	40	5		5	5		5
	İşletim sistemleri		5				5		
	Bilgisayar Donanımı	5	15						
	Ölçme Değerlendirme		5						
	Eğitim psikolojisi		15						
	Öğretim İlke ve Yöntemleri	5	10						
	Uzaktan eğitim		5						
	Herhangi bir görüşü olmayanlar	15	25		5	5		5	

Bireyler “Önümüzdeki dönemlerde ne tür dersler alacağınızı biliyor musunuz?” sorusuna “Web Tasarım”, “Materyal Geliştirme”, “Programlama Dilleri”, “İşletim Sistemleri”, “Bilgisayar Donanımı”, “Ölçme Değerlendirme”, “Eğitim Psikolojisi”, “Öğretim İlke ve Yöntemleri”, “Uzaktan Eğitim” yanıtlarını vermiştir. 55 birey ise herhangi bir görüş belirtmemiştir. Bireylerden gelen yanıtlardan bazıları şöyledir:

5 Meslek Lisesi mezunu birey “Veritabanı, Görsel Programlama, Web Tasarımı” , 5 Çok Programlı Lise mezunu birey “Materyal ve Programlama Dilleri” ve 5 Anadolu Lisesi mezunu birey “Eğitim Teknikleri, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Materyal Tasarımı, Donanım ve Web Tasarımı” yanıtını vermiştir.

Meslek Lisesi, Teknik Lise, Anadolu Teknik Lisesi ve Çok Programlı Lise mezunlarının BÖTE programında alınacak dersleri biliyor olmaları, bu bireylerin lise müfredatında BÖTE programında yer alan derslere benzer dersler almalarından kaynaklanıyor olabilir. Anadolu Lisesi ve İmam Hatip Lisesi mezunlarının genel olarak alınacak dersleri bilmemesi, lise müfredatında BÖTE programında yer alan derslere yakın herhangi bir alan dersi almamalarının sonucu olabilir.

Tablo 8: Bireylerin Bölüme Yönelik Bilgilendirme İle İlgili Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Anket Maddesi	Yanıtlar	f		
Bilgilendirme eğitimi alanlar (35 kişi)	Türü	Bölüm tanıtımı	15	
		İş alanları	20	
		Ders içerikleri	5	
	Kim tarafından	Ders öğretmeni	25	
		Sunu	15	
		Video	5	
	Materyal / Yöntem	Soru-Cevap	15	
		Kapsamı az	10	
		Bilgilendirme içeriği	Bilgilendirme süresinin azlığı	5
			Yeterli	15

“Bölüme geldiğinizde size bölümle ilgili bilgi verildi mi?” sorusuna evet cevabı veren 35 birey bulunmaktadır. Bilgilendirme eğitimi ile ilgili sorulara şu başlıklar altında cevap alınmıştır: “Ne tür bir bilgilendirme aldınız?”, “Kim tarafından verildi?”, “Bilgilendirme verilirken herhangi bir materyal kullanıldı mı?” ve “Bilgilendirme sizce yeterli miydi?”. Bireylerden bilgilendirmenin ne tür olduğu ile ilgili soruyu “bölüm tanıtımı”, “iş alanları” ve “ders içerikleri”; bireylerden bilgilendirmenin kim tarafından verildiği ile ilgili soruya “ders öğretmeni” yanıtı alınmıştır. Bireylerden bilgilendirme verilirken kullanılan materyal ile ilgili soruya “sunu” ve “video” yanıtları gelmiştir. Ayrıca 15 bireyde herhangi bir materyal kullanılmadığını “soru-cevap” yöntemi ile bilgilendirme aldıklarını ifade etmişlerdir. Bilgilendirmenin yeterliliği ile ilgili soruya “kapsamı az” ve “bilgilendirme süresinin azlığı” yanıtları gelmişken 15 birey de bilgilendirmeyi yeterli bulduğunu belirtmiştir.

Tablo 9: Bilgilendirme Eğitimi Almayan Bireylerin Bilgilendirme İle İlgili Görüşlerinin Frekans Dağılımları

<i>Anket Maddesi</i>	<i>Yanıtlar</i>	<i>f</i>	
Bilgilendirme eğitimi almayanlar (115 kişi)	Kim tarafından	Danışman ya da bölüm başkanı tarafından verilmesi	50
		Üçüncü veya dördüncü sınıf öğrencileri tarafından verilmesi	10
		Mezunlar tarafından verilmesi	40
	İçerik	Gelecek konusunda bilgilendirme	40
		Karşılaşılabilecek sorunlar hakkında bilgilendirme	20
		Bölümün amacı hakkında bilgilendirme	30
		İş imkânları hakkında bilgilendirme	25
		Ders içerikleri ile ilgili bilgilendirme	20
		Mesleki gelişimin nasıl yapılması gerektiği konusundan bilgilendirme	10
	Materyal	Sunu	35
		Broşür	5
		Afiş	5
		Kitapçık	5
		Görsel materyaller	30
		Video	45
	Web sitesinde ayrıntılı anlatım	35	

“Bölüme geldiğinizde nasıl bir bilgilendirme almak isterdiniz?” sorusuna cevap veren 115 birey bulunmaktadır. Bilgilendirmenin nasıl olması gerektiği ile ilgili sorulara şu başlıklar altında cevap alınmıştır: “Bilgilendirmenin kim tarafından verilmesini isterdiniz?”, “Hangi konularda bilgi almak isterdiniz?” ve “Bilgilendirmede tür materyal kullanılmasını isterdiniz?”.

Bireylerden bilgilendirmenin kim tarafından verilmesi gerektiği ile ilgili soruya “Danışman ya da bölüm başkanı tarafından verilmesi”, “Üçüncü veya dördüncü sınıf öğrencileri tarafından verilmesi” ve “Mezunlar tarafından verilmesi” yanıtları alınmıştır. Bilgilendirmenin hangi konularla ilgili olması gerektiği ile ilgili soruya “Gelecek konusunda bilgilendirme”, “Karşılaşılabilecek sorunlar hakkında bilgilendirme”, “Bölümün amacı hakkında bilgilendirme”, “İş imkânları hakkında bilgilendirme”, “Ders içerikleri ile ilgili bilgilendirme” ve “Mesleki gelişimin nasıl yapılması gerektiği konusundan bilgilendirme” yanıtları alınmıştır. Bilgilendirmede kullanılması istenilen materyal ile ilgili soruya “Sunu”, “Broşür”, “Afiş”, “Kitapçık”, “Görsel Materyal”, “Video” ve “Web sitesinde ayrıntılı anlatım” cevapları verilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma kapsamında Ankara'da yer alan üniversitelerin Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü birinci sınıfında öğrenim gören toplam 150 öğrencinin bölümlerine ilişkin görüşleri, farklı değişkenler açısından incelenerek alınan sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin bölümlerine yönelik ihtiyaçları ortaya konmaya çalışılmıştır. Yapılan içerik analizi doğrultusunda;

- BÖTE'nin içinde bulunduğu herhangi bir kurultay, seminer, kongre ve toplantı ile ilgili yeterince bilgi sahibi olmadıkları,
- Mezun olduktan sonra çalışabilecekleri iş alanlarını tanımadıkları,
- BÖTE Bölümü'nden müfredatın yeniden düzenlenmesi, iş olanaklarının artırılması, yeni iş sahalarının açılması vb. gibi beklentilerinin olduğu,
- BÖTE Bölümü programında eksikliklerin olduğu,
- BÖTE Bölümü'nde tercih edilen alana göre branşlaşma olması gerektiği,
- Bilişim Teknolojileri Öğretmeni'nin görev tanımını bilmedikleri,
- Öğretim Teknoloğu'nun kim olduğu konusunda fikir sahibi olmadıkları,

- Alacakları derslerin ne tür dersler olduğu konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları,
- Alan derslerinin neler olduğunu bilmedikleri,
- BÖTE Bölümü'ne geldiklerinde çok azının bölümü tanımalarına yönelik bilgilendirme aldıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre BÖTE ye gelen bireylerin bölümleri hakkında genel bir bilgiye sahip olmalarına rağmen, bölümü yeterince tanımadan geldikleri, bireylerden alınan cevaplar sonucunda belirlenmiştir. Bölümün amacı, bölüm programında yer alan dersler, bölüm ile ilgili kavramlar, çalışma alanları ve mezun olduklarında toplumdaki statüleri hakkında yeterli bilgileri olmadığı bireylerin ifadelerinde görülmektedir. Bu bilgi eksikliklerini giderebilmek için bireylere ya programa gelmeden ya da yeni geldiklerinde tanıtım amaçlı bir eğitim verilebilir. Verilecek olan eğitimin içeriği, bireylerin ihtiyaçlarına göre ve bireylere sorularak belirlenmelidir. Araştırmada, bireylere bölümle ilgili nasıl bir içerik ve ne tür bir materyal aracılığıyla bilgilendirme almak istedikleri sorulduğunda, bireyler görsel materyallerle desteklenen, web üzerinde hazırlanmış bir ortamda eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda uygun eğitim ortamları tasarlanarak bireylere gerekli eğitim verilebilir.

Bölümdeki akademisyenlere bilgilendirme sırasında büyük görev düşmektedir. Bireylerin bölümü iyi tanımaları, bölümün misyonunu ve vizyonunu anlayabilmeleri, dersler hakkında gerekli bilgiye sahip olabilmeleri için akademisyenlerin bu bilgileri aktarma sırasında doğru bir yol izlemeleri gerekmektedir. Ayrıca, ilerleyen sınıflarda akademisyenlerden bireylere bölümleri hakkında gelecek planlarını oluşturabilmeleri için bir yol haritası çizmelerinde yardımcı olmaları beklenmektedir.

Araştırmanın diğer bir sonucuna göre, bireylerin BÖTE'nin içinde bulunduğu herhangi bir kurultay, seminer, kongre veya toplantı gibi etkinliklere katılmadıkları görülmektedir. Bu durum bireylerin kendilerini geliştirmelerinin önemini kavrayamamalarından ya da etkinliklerden haberdar olamamalarından kaynaklanıyor olabilir. BÖTE ile ilgili web üzerinden hazırlanacak olan eğitim ortamına duyuru paneli eklenerek bireylerin etkinliklerden haberdar olmaları ve etkinliklere katılımları sağlanabilir.

Bireylere mezun olduktan sonra nasıl bir görevde yer almak istedikleri sorulduğunda, bireyler gelecekleri ile ilgili kaygı duyduklarını ve kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum, BÖTE Bölümü'nün ve geleceğinin yeteri derecede vurgulanmamasından kaynaklanıyor olabilir. Bölümün tanınması, bireylerin kendilerini daha donanımlı yetiştirmelerine ve bölümün çalışma sahalarında hedeflenen yere gelmesine yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'ne gelen bireylerin bilgilendirme eğitimleri aracılığıyla alan hakkında derin bir bilgiye sahip olmaları, kendi gelişimleri ve bölümün yerini bulması açısından önem taşımaktadır. Bu ve buna benzer bilgilendirme eğitimleri ülkemiz çapındaki her üniversitede yapılabilir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nün misyon ve vizyonu dikkate alınarak bireylere verilecek olan tanıtım eğitimleri bölümün günden güne gelişmesini ve değişimlere ayak uydurmasını sağlayacaktır.

Not: Bu çalışma 26-28 Nisan 2012 tarihlerinde Antalya'da 46 Ülkenin katılımıyla düzenlenmiş olan "3rd International Conference on New Trends in Education and Their Implications"da sözlü bildiri olarak sunulmuş olup, "Journal of Research in Education and Teaching" Bilim Kurulu tarafından yayınlanmak üzere seçilmiştir.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B., Orhan, F., Umay, A. (2005). Bilgisayar öğretmenleri için "bilgisayar öğretmenliği özyeterlik ölçeği" geliştirme çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 1-8.

Altun, E. ve Ateş, A. (2008). The problems and future concerns of computer and instructional technologies preservice teachers. *Elementary Education Online*, 7(3), 680-692.

Arıcı, B. (2007). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik beklentileri ile alanda çalışan bilgisayar öğretmenlerinin mesleğe yönelik algıları*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Arıkan, Y.D. (2009). Bilişim teknolojileri öğretmen adayları ve öğretmenlik uygulaması dersi. *Ege Eğitim Dergisi*, 10(1), 1-23.

Ateş, A. ve Altun, E. (2008). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğrencilerinin öğrenme biçimleri ve öğrenme tercihleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 30, 1-16.

Demirli, C. ve Kerimgil, S. (2009). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik görüşleri*. III. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri sempozyumunda sözlü olarak sunulmuştur. Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Durdu, P. O. ve Yıldırım, Z. (2005). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi programına ilişkin öğrencilerin ve öğretim elemanlarının algıları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19, 77-78.

Günüç, S. (2010). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (Böte) bölümü öğretmen adaylarının bölüm ismine yönelik görüşleri. *10th. International Educational Technology Conference Proceedings Book*, 1 (ss.189-192).

Karataş, S. (2010). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri (Böte) öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin zihin haritalarının analizi (gazi üniversitesi örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11(1), 159-173.

Kılınc, M. (2006). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü ileri alan dersleri hakkında öğrenci ve uzmanların görüşleri*. Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Numanoğlu, G. ve Bayır, Ş. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1, 197-212.

Numanoğlu, G ve Şen, B. (2007). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(2), 129-148.

Odabaşı, F. H., Kuzu, A., Kuzu, E.B. ve Şahin, Y.L. (2011). Bilişim teknolojileri öğretmeni adaylarının bilimsel araştırma önerisi hazırlama deneyimlerinin yansıtılması. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 41-52.

Sanalan, V.A., Telli, E., Selim, Y., Öz, R., Koç, A., Çelik, E. (2010). Böte öğrencilerinin programa bakış açıları: tercih öncesi ve sonrası durum. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*. 1(1).

Yılmaz, M. B., Orhan, F. ve Uğraş, T. (2010). Böte programında yer alan derslerin alana hazırlanmasına yönelik öğrenci görüşleri. *10th. International Educational Technology Conference Proceedings Book*, 1 (ss.259-262).